

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Oppressq enim antea erat electionum libertas. E proprio clero eligi debere Episcopos constituit, & absque pecuniæ datione. Olim lege generali Episcopi eligebantur è clericis diœceseos. Cur ita ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

nem addidit de suo. Patriciatu collaro ad-
git illum ut, quantum fieri posset, rem pro-
moveret ad exordia regni Carolini. Potuisset
ponere synodum in primo adventu Caro-
li. Sed Ticinum tunc obsessum erat, non-
dum captum. Porro juxta Leonis verba
concessa fuerant electiones Carolo Regi
Francorum & Longobardorum. Quare ex-
pectandum fuit tempus adepti regni Italiae,
post deditorem Ticini & Desiderij Regis.
Itaque ut omnia congruerent, commentus
est secundum Caroli adventum post Papiam
captam. Habitam quoque synodum ab Ha-
driano scripsit, ex eodem Leonis rescripto,
quod integrum extat apud Theodoricum
Nihemum; licet mentio synodi desit apud
Gratiani compendium. Quod autem Sig-
bertus addit de numero Episcoporum & Ab-
batum, necessum est ut è penu sua deprom-
perit, volens synodo auctoritatem quandam
ex illo numero centum quinquaginta trium
Episcoporum & Abbatum addere. Sed de
Leonis constitutione ejusque sententia di-
cendum erit suo loco, cum ex verbis ejus
investiturarum episcopalius usus mana-
verit.

CAPVT XIII.

Synopsis.

I. Ludovicus Pius Imperator in integrum restituit
electionum formam. Notatus Anfegisus Abbas, qui
leges Capitularium confudit.

II. Oppressa enim antea erat electionum libertas.
E proprio clero eligi debere Episcopos constituit, &
absque pecunia datione. Olim lege generali Episcopi
eligiabantur è clericis dioeceseos. Curia placium.

III. Leo primus praecepit ut ex Presbyteris ejusdem
Ecclesiae, vel ex Diaconis, Episcopus eligatur. Sub-
diaconos quoque eligi permisi Urbanus secundus, nem-
que Innocentius tertius. Presbyteros quoque rusticana-
rum parochiarum eligi posse docet Ludovicus Pius.

IV. Tum praecepit ut electiones in futurum peragan-
tur absque datione munerum. Quod aulam praeceptum
respicit, quae pretio plerumque sacerdotia addicebat.
Probatum ex Gregorio Turonensi.

V. Veteres illam sacerdotiorum nundinationem se-
verissime prohibuerunt.

VI. Sub pretio enim redigi non debet gratia quae
vendi non potest; ut inquit Concilium Chalcedonense.
Illa tempestate quaestio completaebatur electionem
persona & consecrationem & in Ecclesia certa institu-
tionem. Explicatus canon Chalcedonensis. Unde com-
mercium vendendorum sacerdotiorum, simoniaca ha-
resis dicta est à Gregorio magno.

VII. Electionem & ordinationem obnoxias esse cri-
mini simoniae probatur auctoritate Leonis Imperatoris.

VIII. Iustinianus quoque venalitatem suffragio-
rum in electionibus & ordinationibus prohibuit. Usum
tamen enthronificorum approbavit. Explicatur ejus
Novella. Notatus Gotofredus I. C.

IX. Clerici pro infirmatione persolvebant emphani-

stica. Iustinianus explicatus in Novella 56.

X. Auctoritate Gregorij magni vetitum est ne quid
ordinatoribus aut Clericis ministrantibus daretur pro
ordinatione, neque Notariis ob traditionem charta-
rum.

XI. Florentini Iurisperiti publice olim docuerunt
Præbendas vendi posse absque simonia. Sed Summo-
rum Pontificum decretis jugulata est sententia illa.

XII. Avo Caroli magni, Presbyteri sine titulo
ordinati, pretio comparabant Ecclesias. Quae audacia
repressa tum fuit in Concilio Turonensi.

ADDITIO.] Emendatum caput A multis, ex-
de aetate & qualis ordinis. Subdiaconos quoque ad epis-
copatum eligi posse pronuntiavit Urbanus secundus in
Concilio Beneventano. Notantur Correllores Roma-
ni, qui hanc Beneventanam synodum interpretantur
de ea quae sub Victore tertio habita est. Eduntur acta
Concilij Beneventani sub Urbano secundo habiti.

I. **P**OST propagatam feliciter per di-
versas provincias victricibus Caroli
armis Christianam fidem, & constitutam in
plerisque capitibus ecclesiasticam discipli-
nam, Ludovicus Imp. ejus filius in exordio
regni obscuratam vel potius extinctam ele-
ctionum formam, petentibus Episcopis, in
integrum restituit. Quod ille praestitit anno
DCCCXVI. edicto suo quod Aquisgrani
edidit post habitam eo loco celeberrimam
Episcoporum synodum; nuncupavitque
Capitulare, usitato illa aetate vocabulo, eò
quod decisiones illo comprehensa per ca-
pita sive capitula digesta essent. Confede-
rat Anfegisus Abbas, qui quatuor libros Ca-
pitularium collegit, hoc Ludovici Capitu-
lare cum alio quod Aquisgrani editum fue-
rat à Carolo anno septingentesimo octua-
gesimo nono. Sed ista discrevit subtiliter vir
eruditissimus Iacobus Sirmondus tomo se-
cundo Conciliorum Galliae. Quae distinctio
magnam lucem adfert iis quae de electioni-
bus à Carolo neglectis superius disputata
sunt & postea dicentur.

Ludovicus itaque capite tertio Capitu-
laris, quod est caput octuagesimum quintum
libri primi Capitularium, precibus Episco-
porum exoratus, seu, ut ille loquitur, or-
dini ecclesiastico assentiens, electionum ve-
terem usum restauravit: Sacrorum canonum
non ignari, ut in Dei nomine sancta Ecclesia suo
liberius potiretur honore, ad sensum ordini eccle-
siastico praebeimus; ut scilicet Episcopi per ele-
ctionem cleri & populi secundum statuta canonum
de propria dioecesi, remota personarum & mune-
rum acceptione, ob visum meritum & sapientie do-
num eligantur, ut verbo & exemplo sibi subjectis
usquequaque prodesse valeant.

II. Oppressam antea fuisse significat ele-
ctionum libertatem. Quippe quod hic de-
cernit, id agere se profiteretur ut Ecclesia suo
liberius potiretur honore. At verò non so-
lam votorum libertatem restituit; sed etiam

singularum Ecclesiarum & Clericorum in eis ministrantium dignitati consuluit, juxta veterum canonum præscriptum. E proprio clero eligi debere, & absque pecuniæ datione, constituit. Quibus verbis priorum temporum perturbationem suggillat. Vetus est & recepta in Ecclesia regula, Clericos post emerita plurium annorum in presbyterij aut diaconij gradibus stipendia ad suarum Ecclesiarum episcopatus evehentos, nec Clericis extraneis, neglecto proprio clero, eas dignitates conferendas. Quam formam ad Apostolorum canones, id est, ad consuetudinem antiquam à temporibus Apostolorum ductam, refert Iulius primus apud Athanasium apologia secunda. Conqueritur de Gregorij ordinatione contra canones facta, non solum quòd Athanasio viventi superpositus esset ab orientalibus, sed etiam quòd extraneus esset ab Ecclesia Alexandrina, illique penitus ignotus; addens, ne canones Apostolorum solverentur, oportuisse ab Episcopis provinciæ constitui aliquem ex ipso sacrario, ex ipso clero: ἀπὸ αὐτῶν ἱερατικῶν, ἀπὸ αὐτῶν ἑκκλησιαστικῶν καὶ μὴ νεώτοις ἀπὸ τῶν ἀποστόλων κανόνας ὡς ἐλάλει. Cujus instituti ratio una afferri potest è Gregorio Nazianzeno, oratione quando assumptus est in concordia patris; quoniam noto & familiari gregi præesse jucundius est quàm externo & alieno, addam etiam & Deo carius.

III. Sed potior est Celestini ratio, qui gravem injuriam fieri Clericis docet si peregrini illis præferantur. Hæc enim sunt ejus verba in epistola ad Episcopos Viennenses & Narbonenses: *Tunc alter de altera eligatur Ecclesia si de civitatis ipsius Clericis cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus, quod evenire non credimus, poterit reperiri. Primum enim illi reprobandi sunt, ut aliqui de alienis Ecclesiis merito præferantur. Habeat unusquisque Clericorum suæ fructum militia in Ecclesia in qua suam per omnia officia transegit ætatem. In aliena stipendia minimè alter obrepat; nec alij debitam alter sibi audeat vendicare mercedem.* Quare Leo primus decernit epistola LXXXVIII. ut ex Presbyteris ejusdem Ecclesiæ, vel ex Diaconis, optimus eligatur. Urbanus secundus & Innocentius tertius in hunc numerum adlegerunt etiam Subdiaconos. Idem Leo primus epistola centesima hortatur Gennadium Constantinopolitanum ut enitatur quatenus Alexandrinis ex clero suo catholicus Episcopus consecratur, juxta veterem morem. Gratianus in hanc sententiam testimonia adducit, præter Celestinum, Gregorij & Pelagij dist. LX. & LXI. Ex quorum auctoritate hausit Concilium Remense anno

DCXXX. ut desideret loci indigenam eligi, canone ultimo. Quod ita explicuit Ludovicus Pius in hoc Capitulari, ut ad diocesim integram hoc porrigat, id est, ad Presbyteros quoque rusticanarum parocchiarum, nec ad solum civitatis clerum restringat. Quod secutum est Concilium Valentinum tertium anno DCCCLV. can. VII. cum aliqua explicatione: *Vt in clero, aut in diocesi cerè ipsa, vel si opus sit, in vicinia ipsius, probata persona queratur, & eligatur.* Hoc remedio & jus vetustum restitui & aulicorum cupiditates reprimi posse non desperabant.

IV. Altera hujus capituli clausula spondet electiones in futurum absque muneratione peragendas. Quod aulam præcipue respicit, quæ pretio plerunque sacerdotia addicebat. Observatum illud à Gregorio Turonensi capite sexto de vitis patrum: qui cum scripsisset Arvernos Galli electionem à se factam, à Theodorico Rege ut confirmaretur muneribus emeruisse, ait *tunc germen istud iniquum cœpisse pullulare ut sacerdotium aut venderetur à Regibus, aut compararetur à Clericis.* Exemplum ductum fuit à Regibus Gothorum in Italia: qui confirmationes electionum ad se cum traxissent, silco suo certam solidorum quantitatem ab electis, quæ antea pauperibus erogabatur, inferri jusserunt, apud Cassiodorum lib. IX. epist. XV. Quod securus est Justinianus, & reliqui Imperatores, saltem in Romanæ Ecclesiæ ordinatione. Et enim decreto suo electionem non confirmabant nisi soluta auri quantitate consueta, à qua necessitate Constantinus Pogonatus, petente Agathone Papa, sedem illam liberavit, apud Anastasium; ex quo Gratianus: *ne turpissimi lucri cupiditate allectus, sponsam Christi captivam faceret, ut conquerebatur de vitiosa illa exactione Gregorius magnus in psalmum quartum.*

V. Complectitur quoque clausula illa Capitularis quoscunque qui ad ordinationem concurrunt, Clericos, populum, & Episcopos. Integras enim & puras à pecunia & muneribus quibuscunque ordinationes esse plerisque canonibus, decretis, & legibus publicis, atque pœnis inflictis, antiqui sanciverunt. Verustissima est quæ habetur in apostolicis canonibus constitutio can. XXX. ex versione Dionysij: *Si quis Episcopus aut Presbyter aut Diaconus per pecunias hanc obtinuerit dignitatem, deiciatur & ipse & ordinator ejus, & à communione modis omnibus abscondatur, sicut Simon magus à Petro.* Basilii quoque hanc nefandam avaritiam corripuit epistola sua canonica. Sed locum habere non potuit nisi in provinciis Dioceseos Ponticæ. Quare in

Vide Notæ Eusebii ad Laym. I. c. 11. pag. 48. & ad Concilium Galliarum, pag. 11.